

kunnen kortingen op de aanschaf van de boeken verkregen worden. Tevens is een inlichtingenblad verkrijgbaar over een foto- en diawedstrijd, welke in 1985 georganiseerd wordt door de Historische Kring IJsselstein.

5. Heemkunde projekt lager onderwijs.

Een van de nieuwe leden van de Kring, de heer Harry Oude Wolbers, hoofd van de Burgemeester De Ruiterschool, zoekt contact met mensen, welke hem zouden kunnen en willen helpen bij het tot stand brengen van een werkgroep, die een nieuw onderwijsproject op het gebied van de heemkunde in Maarssen gaat uitwerken. U kunt de heer Oude Wolbers bereiken op het adres van de school, Bolensteinseweg 2, 3603 CP Maarssen, telefoon: 61432.

J.H. Sagel, secretaris.

Constantijn Huygens in de kleine steene Stadt Maarsseveen

In jaargang 11, nr. 2 van dit blad publiceerde Wallie Smits drie lofdichten van Constantijn Huygens (1596-1687) aan de heer van Maarsseveen, Johan Huydecoper (1599-1661). Hij oppert de aantrekkelijke gedachte, dat de gedichten door de schrijver aan de dis werden voorgedragen en geschreven werden *'tijdens de stille uurtjes voordat men aan tafel ging of op de trekschuit tussen Amsterdam en Maarsseveen.'*

Dank zij Huygens' gewoonte zijn gedichten te dateren en een dagboek bij te houden, is het mogelijk om Smits' veronderstelling bij een van de kortere gedichten te staven en in het geval van de twee andere te ontcrachten. In de uitgave van het *Dagboek van Constantijn Huygens*, voor de eerste maal naar het afschrift van diens kleinzoon uitgegeven, door J.H.W. Unger (Amsterdam 1884), p. 59, lezen we onder 1656: *'19 Aug. Cum Maerse-venio, Vogelario et Pisone Maarsseveniae cubo. 22 Aug. Per Woerden profectus, Hagam redeo.'* Van 19 tot 22 augustus 1656 logeerde Huygens dus bij Joan Huydecoper op Goudenstein, samen met twee andere gasten, waarschijnlijk Marcus de Vogelaar (1589-1662) en Willem Piso (1611-1678). De eerste, een Amsterdamse koopman op Rusland, Italië en de Levant¹, was een neef van Huygens en de tweede was de lijfarts van Johan Maurits en aangetrouwde familie van Huydecopers schoonvader Balthasar Coymans. Het lijkt mij niet onwaarschijnlijk, dat de aanleiding voor het bezoek een politieke was. Smits schreef over het conflict tussen Oranje en

Amsterdam, dat uitmondde in Willem II's aanslag op Amsterdam in 1650. Welnu, juist Huygens en Huydecoper waren degenen, die, de een namens het hof, de ander namens de vroedschap van Amsterdam, een verzoening tot stand brachten. De vrede zou pas bezegeld worden in 1659, met de blijde intocht in Amsterdam (geregisseerd en voorgezeten door Huydecoper) van de huizen van Brandenburg en Oranje. Maar de toenaderingen begonnen veel eerder. Een van de gebeurtenissen die men zeker daarmee in verband kan brengen, was de aanbidding van Huygens' gedicht *'Geluck aende Ee. Heeren regeerders van Amsterdam in haer nieuwe stadthuys.'* Het werd 10 januari 1657 geschreven en kennelijk door bemiddeling van Huydecoper in de burgemeesterskamer opgehangen.² Mensen als Piso en Vogelaar, wiens zoon Jacob in 1655 secretaris werd van Amsterdam, zijn precies het soort tussenpersonen, die men gebruikte om achter de schermen vertrouwelijke zaken aan te kaarten. Ook zo iemand was Huygens' oude vriend Jacob van der Burgh (1611-1660), jurist en dichter.

Deze fungeerde als postbus voor Huygens in zijn briefwisseling met Huydecoper en schreef daarover op 19 januari 1657 *'so maeckt' ick my wijs (...)* dat mijn laege geest - gelyck een cleiner rad in eene machine door het grote - van een hoogher bewoghen wierd.' In deze geest moeten we de samenkomsten van Huygens en Huydecoper op Goudestein zien - kleine onderdelen van grote politieke verschuivingen.

Om terug te komen op het schrijven van de gedichten over Maarsseveen: Een van de vierregelige versjes - *'Ick heb soo swaeren strydt. ...'* - is gedateerd in het manuscript *'21 Aug.'*, en in Huygens' verzamelde gedichten uit 1658, *Korenbloemen*, draagt het het bij-schrift *'Ter plaetse zelf'*. De andere twee echter, getiteld *'Aenden Heer van Maarsseveen'* (*'Ick doe recht ...'*) en *'Aenden selven'* (*'Nu weet ick 't ...'*) zijn gedateerd *'Inter Maerssen et Woerdam 22 Aug.'* en *'Inter Bodegrau et Leidam eod. 22 Aug.'* Misschien in de schuit geschreven dus, maar op weg naar huis, niet naar Goudenstein. Toen *Korenbloemen* uitkwam, stuurde Huygens Huydecoper een exemplaar, met dit gedicht:

*'Dit 's Ballast Marsseveen, soo gh' op 't gewicht
wilt letten
Van 6 pond dichts ontrent: maer laedt het inde
schuijt
Die u tot Goudestein aen 't lieve lant sal setten,
Soo ghev' ick 't niet voor last, maer voor ontlasting
uyt.'*

31 december 1657

Het dichtwerk van Huygens bevat trouwens nog drie versjes, getiteld *'Op Maarsseveen'*, alle drie gedateerd 1 januari 1661. Noch het dagboek, noch Huygens' gepubliceerde briefwisseling verschaft ons deze keer enig licht daarover, maar de gedichten zelf suggereren, dat Huygens Nieuwjaarsdag 1661 in ons dorp doorbracht. Of waren de gedichten een begeleiding van een nieuwjaarsgeschenk van de hoveling aan de regent, zoals *Korenbloemen* een jaar eerder?

Deze drie versjes, lichter van aard dan die uit 1656, kunnen nu nog dienst doen als reclameteksten voor de gemeente en de makelaars die hier hun brood verdienen.

*'Hebt ghij nieuwsgierighe gepeisen
Naer heele Buerten van Paleisen,
Hoort, goede Vrienden, spaert uw' tre'en;
Daer isser inde Wereld geen.
Ick liegh, ghij mooghter wel om reisen,
Daer isser inde Wereld een
(Nu lieg ick niet) tot Maersseveen.*

Noch

*Ick vond mij langs de Vecht alleen,
En socht het dorp van Maarsseveen:
Hier is 't, seid' een; Ick hiet hem liegen:
Vriend, sprack ick, helpt ons niet bedriegen,
Dit is geen dorp, wij zijn van 't pad,
Het is een' kleine steene Stadt.*

Noch

*Wat lett de Vecht, hoe is haer Stroom
Voor Maarsseveen soo luij, soo loom?
Ick meen sy moet haer selfs vergapen,
Soo schoon is Maarsseveen geschapen,
Sij will, sij kand'er, en slacht mij,
Niet sonder ongenucht verbij.'*

Gary Schwartz

Noten:

1. Johan E. Elias, *De vroedschap van Amsterdam, 1578-1795*, Haarlem 1903-1905, deel 2, p. 645.
2. J.A. Worp, *De briefwisseling van Constantijn Huygens*, deel 5, Den Haag 1916, p. 278. Brief van Jacob van der Burgh, waaruit het citaat in de volgende alinea. De gedichten zijn geciteerd uit Worp's negendelige uitgave van de gedichten van Huygens.